

Utlåtande om regeringens förslag till ny avfallslag

Nylands avfallsnämnd 28.05.2020 § 8

Beredning: tf. ansvarig avfallsinspektör Laura Haapola, ujlk@ujlk.fi, tfn. 020 690 145.

Föredragare: avfallshanteringschef Christine Perjala, ujlk@ujlk.fi, tfn. 020 690 145

Bakgrund:

Miljöministeriet ber om utlåtanden fram till 2.6.2020 om utkastet till regeringens proposition till ändring av avfallslagen och vissa övriga lagar. Beredningen av propositionen har varit nödvändig med anledning av verkställandet av vissa nya bestämmelser inom avfallsbranschen, som har godkänts i EU samt för förverkligandet av Sanna Marins regeringsprogram. I bakgrunden finns även nationella behov att utveckla avfallslagstiftningen.

Med tanke på att den kommunala avfallshanteringen ska vara fungerande och för att den ska kunna utvecklas är särskilt följande ändringar centrala: kraven på sårinsamlingen av återvinningsbart avfall och bioavfall stramas åt och förenhetligas i hela Finland samtidigt som kommunerna och förpackningsproducenterna förpliktas att samarbeta kring återvinningen av förpackningsavfall. Vid transporten av fast avfall övergår man i alla kommuner i hela Finland till en av kommunen ordnad avfallstransport, men gällande transporten av slam från slamavskiljande och slutna slambrunnar skulle man bibehålla kommunens möjlighet att ordna transporten endera som en av kommunen eller av fastighetsinnehavaren ordnad transport av avfall. Propositionen i sin helhet och förteckningen av motiveringarna som bilaga.

Kravgränsen för återvinningsbara avfallsslag (metall, glas och plast) och bioavfall är enligt förslaget fem bostadslägenheter i tätorter och träder i kraft två år efter att lagen trätt i kraft. Bioavfallet bör dessutom insamlas skilt för sig eller komposteras på varje fastighet i tätorter med över 10 000 invånare, senast tre år från det att lagen trätt i kraft. Förslaget som helhet och förteckningen av motiveringarna som bilaga.

Utlåtandet:

Nylands avfallsnämnd anser att det är fint att förpliktelsen till sårinsamling stramas åt och att kravgränserna förenhetligas i hela landet. På Nylands avfallsnämnds område är den nuvarande förpliktande gränsen 20 lägenheter för återvinningsbart avfall och 5 bostadslägenheter för bioavfall. De förpliktande gränserna kommer att stramas åt i vårt område. Det kommer också att öka den mängd material som dirigeras till återvinning, vilket står i linje med de ambitiösa nationella sorteringsmålen. Effektiveringen av sårinsamlingen av bioavfall är särskilt viktig med tanke på förbättrandet av sorterings effektiviteten och det kan också göras bl.a. med gemensamt använ-

da insamlingskärl och genom att öka hemkomposteringen. Enligt en utredning som beställts av LCA Consulting för åtstramningen av plikten att sårinsamla avfall med sig en ökning av arbetsplatser.

Den av kommunen ordnade avfallstransporten har redan länge varit i användning på Nylands avfallsnämnds område och den har möjliggjort en övergripande utveckling av avfallstransporten både med tanke på logistiken och utformningen av servicen (bl.a. service med flerfackskärl). Regeringens proposition till att i hela landet övergå till en av kommunen ordnad avfallstransport möjliggör en likadan utveckling överallt i Finland. Det gör den ständiga regleringsbördan lättare. Överförandet av det operativa ansvaret för fast avfall och förpackningsavfall till kommunerna stöder varandra. Också på Nylands avfallsnämnds område sköter ett kommunalt avfallsbolag redan nu den uppgiften. Vid förverkligandet av förpliktelsen att samverka och kommunens operativa ansvar i anslutning till det kan man utnyttja kommunernas befintliga system för insamling av avfall från fastigheterna samt den kommunala personalens kunskande och lokalkännedom.

Den föreslagna, uppdaterade avfallslagen bildar en fungerande helhet, där de olika delarna är beroende av varandra. Slammet från slamavskiljande och slutna slambrunnar hotar nu att bli utanför den här helheten. Detta trots att man för slamtransportens del känner igen samma problem som man i förteckningen över motiveringarna omnämner i samband med den avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren. Dessa problem är bl.a. att det är svårt och arbetsdrygt att övervaka uppföljningen av slamtransporterna och att det är svårt att få uppgifter. Myndigheten kan inte bilda sig en helhetsbild av slamtransporterna. Man kan inte heller övervaka att man vid slamtransporterna följer områdets avfallshanteringsbestämmelser. Dessutom har man ansett att transporten av slam från slamavskiljande och slutna slambrunnar är en verksamhet, där det finns en särskild risk för otillbörligt förfarande och därigenom för att miljön och hälsan förstörs.

I förslaget till avfallslag har man förenklat kraven § 37 i avfallslagen gällande de avfallstransporter som ordnas av fastighetsinnehavaren, men enligt vår syn på saken kvarstår ännu några krav (§ 13 mom 1 och 2 samt § 35 mom. 2 och 3) på en nivå som svår att verifiera. Motiveringarnas tolkningsmån kvarstår även efter justeringen, vilket gör att det fortsättningsvis i praktiken kommer att vara svårt att uppnå ett beslut om ett avfallstransportsystem som kan vinna laga kraft. Nylands avfallsnämnd påpekar också att det sist och slutligen är fråga om ett politiskt beslut även på kommunnivå. De regleringskostnader som förorsakas av besvärprocesserna i anslutning till besluten om transport av slam kommer att fortsätta.

I förteckningen av motiveringar nämns att avfallshanteringsmyndighetens resurser kommer att frigöras till att följa upp och övervaka avfallshanteringen av slam från slamavskiljande och slutna slambrunnar, då det fasta avfallet överförs på kommunens ansvar. På Nylands avfallsnämnds område är den kommunalt ordnade transporten redan i användning för allt annat avfall än för slam. Därför inverkar förändringen i vårt område inte på de tillbudsstående resurserna.

Därtill har man i förslaget till avfallslag stramat till slamtransportörens informationsplikt att kvartalsvis inlämna uppgifter om slamtransporterna, till skillnad från det tidigare en gång per år. I praktiken kommer den förändringen att binda avfallshanteringsmyndighetens resurser än mer till övervakningen av plikten att inlämna uppgifter och till att fyra gånger per år föra in uppgifterna i systemet. Det kan kräva otaliga e-postmeddelanden och telefonsamtal för att få in uppgifterna av många tiotals transportentreprenörer. Införandet av uppgifterna i registret kräver sitt, då de inlämnade uppgifterna innehåller talrika fel samt kvalitetsskillnader. Själva övervakningen är svår samtidigt som man uppskattar att ungefär 8000, dvs. en tredjedel av ställena, som inbegrips av slamtömningen på Nylands avfallsnämnds område, fattas i våra uppgifter. Det är en betydande andel. Fastän hotet om att miljön förstörs är verklig, är det i praktiken mycket svårt att bevisa det. Det är fint att man i avfallslagen skriver in kravet på uppgifter som kan bearbetas elektroniskt.

Vi föreslår att kommunens avfallshanteringsmyndighet borde enligt den nya avfallslagen ha tillgång till de elektroniska transporthandlingar som förs in i miljömyndighetens datasystem och att vi den vägen skulle få information om områdets slamtransporter. Det fråntar inte slamtransportören hans skyldighet att själv inlämna sina uppgifter om slamtömning till oss. NTM-centralen borde förpliktas att till avfallshanteringsmyndigheten ge sina beslut om godkännande med i avfallshanteringsregistret för kännedom och ändringen av besluten. Särskilt då en ny transportentreprenör inleder sin verksamhet i området har avfallshanteringsmyndigheten för närvarande ingen möjlighet att få vetskap om det. Avfallshanteringsmyndigheten får inte heller någon information om NTM-centralen ändrar beslutet att godkänna någon transportentreprenör i avfallshanteringsregistret. Också det försvårar upprätthållandet av transportregistret. Upprätthållandet av registret är avfallshanteringsmyndighetens skyldighet och det viktigaste verktyget för övervakningen.

Förslag:

Avfallsnämnden beslutar att i ärendet avge ovan presenterade utlåtandet till Miljöministeriet.

Paragrafen justeras omedelbart.

Behandling:

Föredragaren presenterade utkastet till utlåtandet. Efter presentationen delade Karl Åberg sitt förslag till utlåtandet (som bilaga).

På ordförandes förslag beslutade man hålla en paus klockan 17:12, så att nämnden får tid att läsa igenom Åbergs förslag till utlåtandet. Man fortsatte mötet klockan 17:28.

Karl Åbergs förslag understöddes av Åke Holmlund.

Tuula Huuhtanen föreslog, understödd av Elin Andersson, att avfallsnämnden inte ger något utlåtande.

Matti Kalvia föreslog, understödd av Päivi Moilasheimo-Jansson, att man som utlåtandet ger att regeringens förslag till ny avfallslag är helt bra.

Ordföranden konstaterade att man bör förrätta en omröstning, eftersom det hade framförts tre från varandra avvikande förslag.

I den första omröstning röstade fyra ledamöter (Karl Åberg, Matti Kalvia, Åke Holmlund, Jaana Laine) för Karl Åbergs förslag och fem ledamöter (Tuula Huuhtanen, Päivi Moilasheimo-Jansson, Kristo Halme, Miika Lepokallio, Elin Andersson) röstade för Tuula Huuhtanens förslag.

I den andra omröstning röstade sju ledamöter (Päivi Moilasheimo-Jansson, Karl Åberg, Miika Lepokallio, Matti Kalvia, Åke Holmlund, Jaana Laine, Kristo Halme) för Matti Kalvias förslag och två ledamöter (Tuula Huuhtanen, Elin Andersson) röstade för Tuula Huuhtanens förslag.

I den tredje omröstning röstade tre ledamöter (Karl Åberg, Matti Kalvia, Åke Holmlund) för Matti Kalvias förslag och sex ledamöter (Tuula Huuhtanen, Päivi Moilasheimo-Jansson, Kristo Halme, Miika Lepokallio, Jaana Laine, Elin Andersson) röstade för föredragandes förslag.

Beslut:

Avfallsnämnden beslutade att i ärendet avge ovan presenterade utlåtandelt till Miljöministeriet.

Åke Holmlund anmälde avvikande mening.

Paragrafen justerades omedelbart.